

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่กล่าวกันโดยทั่วไปว่า “ภาพๆ หนึ่ง สามารถสื่อความหมายได้ดีกว่าคำพูดพันคำ” (A picture says more than thousand words) และจากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถเผยแพร่ออกไปได้อย่างไม่มีขีดจำกัด แม้กระทั่งผู้ที่ไม่รู้หนังสือคนต่างชาติต่างภาษาก็สามารถดูภาพถ่ายและเข้าใจเรื่องราวได้ด้วยตัวเอง ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ภาพถ่ายเป็นภาษาสากล (International Language) อย่างแท้จริง ทุกคนสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ด้วยภาพแต่ภาพถ่ายหนึ่งภาพที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวของความจริง ย่อมส่งผลให้มียอดจำหน่ายนิตยสารได้มากกว่าหนึ่งล้านฉบับ เพราะภาพถ่ายสามารถสื่อความหมายได้ดีกว่าการเขียนและเป็นสื่อกลางที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ภาพถ่ายจึงมีคุณค่าในเชิงพาณิชย์ การจำหน่ายภาพถ่ายหนึ่งภาพสามารถสร้างอาชีพและสร้างความสำเร็จให้แก่ช่างภาพหรือที่นิยมเรียกกันว่า “ปาปาราซซี” (paparazzi) ได้อย่างมหาศาลจึงทำให้ช่างภาพหรือเหล่าปาปาราซซีที่มีการล้วงล้ำกับขอบเขตของกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้เพื่อคุ้มครองผู้ถูกถ่ายภาพด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงส่งผลให้เกิดการล้วงละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอย่างแพร่หลายและมากขึ้นทุกวัน

ในปัจจุบันเทคโนโลยีการถ่ายภาพได้มีการพัฒนาศักยภาพของกล้องถ่ายภาพให้สามารถใช้งานได้สะดวก ดังนั้น ช่างภาพหรือปาปาราซซี (paparazzi) จึงสามารถถ่ายภาพบุคคลได้ในทุกสถานที่ และในปัจจุบันนี้การแอบถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัวสามารถทำได้ง่ายขึ้นเนื่องจากกล้องถ่ายภาพได้มีเทคโนโลยีเลนส์ซูมในการดึงภาพจากระยะไกล ทำให้ลักษณะการทำงานของช่างภาพสามารถถ่ายภาพผู้เสียหายได้อย่างง่ายดายโดยที่ช่างภาพไม่จำเป็นต้องรุกล้ำเข้าไปในสถานที่ส่วนตัวของบุคคลเหล่านั้นเลย กรณีดังกล่าวนี้จึงเป็นเหตุผลหนึ่งซึ่งส่งผลให้การถ่ายภาพและการเผยแพร่ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับความยินยอมในปัจจุบันนี้นับเป็นปัญหาที่เป็นการล้วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกชนเป็นอย่างมากและเกิดการแพร่ระบาดมายังบุคคลทั่วไป โดยแสดงออกมาในรูปแบบของการแอบถ่ายภาพลามกอนาจาร และนำออกเผยแพร่โดยผู้เสียหายไม่ได้รับความยินยอม

จากการศึกษาพบว่า การล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลกลุ่มหนึ่งจากสื่อ โดยเฉพาะกลุ่มช่างภาพที่ได้ชื่อนานนามตนเองว่า “ปาปาราซซี” มักนิยมให้เหตุผลถึงที่มาแห่งสิทธิว่าสิทธิในการก้าวล่วงเข้าไปในดินแดนแห่งความเป็นส่วนตัวของบุคคลกลุ่มนี้เกิดจากสถานะความเป็น “บุคคลสาธารณะ”(Public figure) ของเหล่าบุคคลที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป จึงไม่สามารถปฏิเสธสถานะของการเป็นที่นิยมของสังคมได้ อีกทั้งการเป็นบุคคลสาธารณะโดยปกติแล้ว ย่อมต้องประพฤติดีดีและเป็นที่น่าสนใจแก่สาธารณชน “public figure par excellence” ดังนั้น บุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องมีความอดทน อดกลั้น ต่อการรุกร้าความเป็นส่วนตัวของเหล่าปาปาราซซี โดยหากเมื่อใดก็ตามเมื่อมีการเผยแพร่และนำเสนอเรื่องราวในชีวิตประจำวันที่น่าสนใจของบุคคลเหล่านี้ต่อสาธารณชนแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะถือว่าเป็นเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชนในการตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนได้

อย่างไรก็ตาม จากคำกล่าวข้างต้น ก็ได้ถูกโต้แย้งจากบุคคลที่ถูกถ่ายภาพหรือบุคคลสาธารณะ(Public figure) ว่าตนควรจะมีสิทธิความเป็นส่วนตัวอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติ ซึ่งติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่กำเนิด ไม่ว่าจะถูกถ่ายภาพจะอยู่ในสถานะเป็นบุคคลทั่วไปหรือบุคคลสาธารณะ(Public figure) และไม่ว่าบุคคลเหล่านี้จะอยู่ในสถานที่ส่วนตัวหรือสถานที่สาธารณะก็ตาม ช่างภาพหรือปาปาราซซีก็ไม่สามารถที่จะก้าวล่วงไปรุกร้าสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกถ่ายภาพได้อย่างสิ้นเชิง

จากสภาพปัญหาและคำกล่าวข้างต้น ประกอบกับเหตุผลที่ประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีแนวคิดหรือนโยบายเรื่องของการกำหนดให้ควบคุมครองสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับภาพถ่ายไว้อย่างชัดเจน ในขณะที่มีบางประเทศได้มีกฎหมายเรื่องของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับภาพถ่ายออกมาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมชัดเจนแล้ว จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจที่ศึกษาในประเด็นดังนี้

1. ทบทวนถึงขอบเขตและความเหมาะสมในการให้ควบคุมครองสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชนในการตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสาร
2. ศึกษาถึงขอบเขตในความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะและบุคคลทั่วไป
3. ศึกษาถึงระดับการให้ควบคุมครอง ผู้ถูกถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัวและสถานที่สาธารณะว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร
4. การวิเคราะห์ห้วงทบัญญัติของกฎหมาย ในประเทศไทย และหลักกฎหมายต่างประเทศตลอดจนคำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งสหภาพยุโรป ที่เกี่ยวกับมาตรการ

ในการคุ้มครองสิทธิผู้ที่ได้รับความเสียหายจากภาพถ่าย และเมื่อบุคคลสาธารณะ(Public figure) เป็นบุคคลที่สาธารณชนให้ความสนใจ การรับรู้ข่าวสารความเป็นไปของบุคคลดังกล่าวจึงต้องมีการถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพถ่ายรวมถึงการมีบทความประกอบภาพถ่ายเพื่อจูงใจผู้อ่านได้ประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นในวิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนจึงได้เน้นศึกษาคดีพิพาทที่เกิดขึ้นกับบุคคลสาธารณะเป็นสำคัญ

5. ศึกษาถึงสิทธิตามกฎหมายที่เหมาะสม และเป็นรูปธรรมเพื่อใช้เป็นหลักการในการพิจารณาการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งและการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายอันจะส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมต่อไป

โดยผู้เขียนได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ไว้หกบทด้วยกันคือ

บทที่ 2 กล่าวถึงความหมายของภาพถ่ายและประเภทของเทคโนโลยีที่ใช้ในการเผยแพร่ภาพถ่ายและผู้เสียหายที่ถูกละเมิดจากภาพถ่ายซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1.บุคคลทั่วไป (Ordinary) 2.บุคคลสาธารณะ(Public figure)

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้ศึกษาความหมายและวิวัฒนาการของสิทธิส่วนบุคคลซึ่งมีรากฐานมาจากสำนักคิดกฎหมายธรรมชาติและได้พัฒนาต่อเนื่องมาจนเป็นแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน และศึกษาถึงเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชนและสื่อสิ่งพิมพ์ อีกทั้งยังได้รวบรวมสภาพปัญหาของการใช้ภาพถ่าย อันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) การถ่ายภาพโดยมิได้รับความยินยอม
- 2) การเผยแพร่ภาพถ่ายโดยมิได้รับความยินยอม

โดยผู้เขียนนำเสนอข้อเท็จจริงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบและขอบเขตในการศึกษาค้นคว้าและเป็นประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และวิเคราะห์ถึงมาตรการ การคุ้มครองสิทธิผู้ที่ได้รับความเสียหายจากภาพถ่ายในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 3 ศึกษากฎหมาย และแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย โดยพิจารณาจากแนวคิดทางกฎหมาย การนำเสนอข้อคิดเห็นโดยการยกตัวอย่างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมและนำมาปรับกับข้อเท็จจริงว่ากรณีดังกล่าวกฎหมายไทยมีความชัดเจนเพียงพอหรือไม่ ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาพถ่าย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับภาพถ่าย

อย่างไรก็ตามแม้กฎหมายที่มีอยู่จะสามารถนำมาปรับใช้ได้ แต่ด้วยลักษณะของกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมสื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมีอยู่มากมาย และถูกบัญญัติกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายทั่วไปอย่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา หรือกฎหมายพิเศษอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2485 และ พุทธศักราช 2488) ซึ่งจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวนี้ไม่มีกฎหมายที่บัญญัติควบคุมเกี่ยวกับภาพถ่ายไว้โดยตรง และเป็นที่น่าสังเกตว่า การถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพถ่ายโดยมิได้รับความยินยอมซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ศาลไทยได้พิจารณาและตีความว่าเป็นความผิดฐานละเมิด เพราะเป็นการละเมิดต่อสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง และในความรับผิดทางอาญาก็ไม่มีกฎหมายมาคุ้มครองผู้เสียหายจากการถ่ายภาพโดยไม่ได้รับความยินยอม เพราะหากพิจารณาในแง่เนื้อหาของกฎหมายแล้ว จะมีการคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหายเฉพาะการเผยแพร่ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับความยินยอม เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท หรือความผิดฐานเผยแพร่ภาพถ่ายทางอินเทอร์เน็ต ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 เท่านั้น อันเป็นการออกกฎหมายควบคุมการเผยแพร่ภาพถ่ายทางสื่อต่างๆ เฉพาะแต่เพียงวิธีการเผยแพร่วิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น โดยเมื่อพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงแล้วการเผยแพร่ภาพถ่ายนั้นสามารถกระทำได้หลากหลายวิธี เช่น การเผยแพร่ตามนิตยสาร หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ VCD DVD หรือด้วยเทคโนโลยีการพิมพ์จึงมีปัญหาคือควรพิจารณาต่อไปว่าด้วยกฎหมายที่ไม่มี การบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งเช่นนี้ จะทำให้การยับยั้งการถ่ายภาพ และการเผยแพร่ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับความยินยอมดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หรือควรต้องมีการรวบรวมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่เพื่อควบคุมการถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับความยินยอมให้เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อแก้ไขและเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายในปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมโดยตรง

บทที่ 4 ศึกษากฎหมายและคำวินิจฉัยของศาลในคดีพิพาทที่เกิดกับบุคคลสาธารณะเป็นสำคัญ ซึ่งพิจารณาจากแนวคิดทางกฎหมาย แนวทางในการบัญญัติกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหายจากช่างภาพหรือปาปาราสซี การตีความกฎหมายและคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เพื่อนำมาตรการดังกล่าวมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความแตกต่างของมาตรการในการกำหนดการคุ้มครองสิทธิของผู้ได้รับความเสียหายในภาพถ่ายให้เกิดความชัดเจน และ

เพื่อจะได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยโดยเสนอความรับผิดชอบของช่างภาพ มาตรการในการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายที่เหมาะสมและควรจะเป็นในประเทศไทยต่อไป

บทที่ 5 เป็นบทวิเคราะห์แนวทางในการกำหนดขอบเขตให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ได้รับความเสียหายจากภาพถ่าย ให้ได้ดุลยภาพกับหลักการมีเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชนในการตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสาร และสรุปประเด็นทั้งหมดที่ได้ศึกษาค้นคว้าที่ได้ตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ในบทต่างๆ และเสนอแนะแนวทางในการนำแนวคิดในเรื่องนี้เข้ามาปฏิบัติในประเทศไทย ประกอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวด้วย

โดยในบทนี้มีประเด็นปัญหาที่ผู้เขียนต้องทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบอยู่ด้วยกันหลายประการ คือ

1) การวิเคราะห์กฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ และคำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งสหภาพยุโรป ข้อดีและข้อเสียเพื่อนำมาสังเคราะห์ทางความคิดและปรับใช้อันเป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหายในประเทศไทยต่อไป

2) การกำหนดขอบเขตการให้ความคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายให้มีความชัดเจนโดยเกณฑ์ในการพิจารณาคือการหาดุลยภาพระหว่างการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลกับการมีเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชน

3) การกำหนดระดับการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่เป็นบุคคลสาธารณะ(Public figure)กับบุคคลทั่วไป(Ordinary)

4) การกำหนดระดับการให้ความคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายจากการถ่ายภาพในสถานที่สาธารณะกับสถานที่ส่วนตัว

5) การกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดของช่างภาพ และการเผยแพร่ภาพถ่ายโดยมิได้รับความยินยอม ให้มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะกระทำความผิดดังกล่าวนั้นจะแสดงออกมาด้วยวิธีใดและใช้เทคโนโลยีประเภทใดช่วยในการเผยแพร่ภาพถ่าย

6) การหามาตรการที่เหมาะสมในการให้ความคุ้มครองและเยียวยาในรูปของค่าสินไหมทดแทนและการชดเชยให้ข้อเสียให้กลับคืนดี ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลสาธารณะ(Public figure)หรือเป็นบุคคลทั่วไป(Ordinary)

2. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1) ศึกษาถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในการคุ้มครองผู้ถูกละเมิด โดยการถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับความยินยอม รวมถึงเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชน

2) ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด หลักการ ความเป็นไปได้ในการหามาตรการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายต่างประเทศในเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับภาพถ่ายเป็นการเฉพาะกับกฎหมายของประเทศไทย

3) ศึกษาถึงระดับการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลจากการถูกถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพโดยไม่ได้รับความยินยอมของบุคคลสาธารณะและบุคคลทั่วไป และศึกษาถึงระดับการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการถูกถ่ายภาพในที่สาธารณะและในที่สถานที่ส่วนตัว

และด้วยเหตุที่การรับรู้ข่าวสารความเป็นไปของบุคคลสาธารณะย่อมต้องมีการถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพถ่ายรวมถึงการมีบทความประกอบภาพถ่ายเพื่อจูงใจผู้อ่านนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ได้ประโยชน์ในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร จึงได้มีการถ่ายภาพและตีพิมพ์เผยแพร่ภาพถ่ายของบุคคลดังกล่าวเสนอต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะสูงตามไปด้วย ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนจึงได้เน้นศึกษาตีพิมพ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลสาธารณะเป็นสำคัญ

4) การเสนอมาตรการทางกฎหมาย ในการเยียวยาผู้เสียหายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม เช่น การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ หรือการชดเชยให้ชื่อเสียงของผู้เสียหายกลับคืนดี

5) ศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมในการบัญญัติให้การกระทำความผิดจากการถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นความรับผิดทางละเมิดที่มีลักษณะเฉพาะและชัดเจนยิ่งขึ้น

3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ใช้วิธีวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าจากเอกสารทั้งที่เป็นเอกสารภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และ วิทยานิพนธ์ ตำรา หนังสือ วารสาร ดัชนีบทกฎหมาย และ

บทความ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยแนวคิดของนักนิติศาสตร์ นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์แนวคิด และหลักการตีความกฎหมายจากคำพิพากษาฎีกาของศาล เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบกับข้อสรุปและข้อเสนอแนะของผู้เขียนต่อไป

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาค้นคว้า

1) ทำให้ทราบถึงแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ได้รับ ความเสียหายจากภาพถ่าย หลักเกณฑ์และขอบเขตของกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ และ คำพิพากษาของศาล เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ได้รับความเสียหาย

2) ทำให้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมในการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหาย จากการถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับความยินยอม โดยมีการแบ่งขอบเขตและระดับ การให้ความคุ้มครองผู้เสียหายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของ บัณฑิตในในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและตรงตามเจตนารมณ์ตามหลัก ความเสมอภาค ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

3) สามารถนำเอาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และผลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปใช้เป็น ข้อพิจารณาหรือเป็นแนวทางในการเพิ่มเติมและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ของกฎหมายไทยให้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

4) การศึกษาและรวบรวมข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาวิเคราะห์กับ กฎหมายและคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ สามารถเป็นแนวคิดในการกระตุ้นให้เกิดการ ควบคุมผู้กระทำความผิดและหามาตรการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายให้เกิด ความเป็นธรรมขึ้นในสังคมได้